

Вандроўкі з Уладзімірам Субатам

ПАЎБЕКА таму на абноўленых землях Беларускага Палесся паўстала чатырнаццаць новых саўгасаў. Цэнтрам аднаго з іх стала пінская вёска Парахонск.

Гістарычныя дакументы сведчаць, што ў XV стагоддзі ёю валодалі князі Жыжэмскія. Нашчадкамі іх былі вядомыя магнаты Радзівілы. У XVIII стагоддзі ўладанне перайшло да заможнага князя Францішака Друцкага-Любецкага. Панскі маёнтак упрыгожыў мураваны сядзібны дом, знішчаны ў Айчынную вайну.

Пасля першага падзелу Рэчы Паспалітай Парахонск адышоў да Мінскай губерні Расійскай імперыі. Тут развівалася рамесніцтва, дзейнічалі кузня, млын. У 1888 годзе вёска

Парахонск: аграгарадок на палескай цаліне

Ад чыгуначнай станцыі Парахонск да аднайменнага аграгарадка, куды мяне прывяла вясновая вандроўка, зялёным дываном паабпал асфальтаванай дарогі сцелца луг. Шызакрылья кнігаўкі, ледзьве заўважныя ў блакітным небе жаўрукі ажывілі наваколле птушыным шматгалоссем. За чыгункай на чарназёмнай раллі паспешліва крочаць за магутнымі глебапрацоўчымі агрэгатамі схуднелыя за пера-

■ Намеснік дырэктара ААТ «Парахонскае» Мікалай ЖЫЛІНСКІ і старшыня сельвыканкама Васіль КАЦУБА.

кампазіцыя ахвярам Вялікай Айчыннай вайны. Маладыя маці прагульваюцца з немаўлятамі ў вазках. На лавачцы нешта абмяркоўваюць немаладых гадоў жанчыны.

Цэнтр аграгарадка кампактна забудаваны жылымі дамамі, арыгінальнымі па архітэктуры карпусамі сярэдняй школы і дзіцячага сада, гасцініцы, кафэ-бара, магазінаў, дзіцяча-юнацкай спартыўнай школы.

За сучаснай часткай Парахонска захавалася купка сялянскіх сядзіб былой вёскі. На ўзгорку другое стагоддзе стаіць незвычайнай прыгажосці драўляная царква Раства Багародзіцы.

СЯРОД дамоў галоўнай вуліцы сіратліва выглядае недабудаваны двухпавярховы корпус участковай бальніцы.

У 1000 годзе веку ўпрыгожыў праваслаўны храм Раства Багародзіцы, які стаў помнікам драўлянага дойлідства.

У канцы XIX стагоддзя за тры кіламетры ад Парахонска пралегла чыгунка з Гомеля на Брэст. На станцыйным будынку ўсталявана мемарыяльная дошка ў гонар сустрэчы тут у студзені 1917 года вядомых рускіх літаратараў Аляксандра Блока і Аляксея Талстога.

Пасля Рыжскага мірнага дагавора 1921 года вёска апынулася ў буржуазнай Польшчы. Пасля аб'яднання Заходняй Беларусі з БССР — стала цэнтрам сельсавета.

Вераломнае напаўценне гітлераўскіх войск спыніла мірнае жыццё. У чэрвені 1943-га фашысты знішчылі ў Парахонску 126 сялянскіх гаспадарак і жорстка забілі 9 вясцоўцаў. У ліпені 1944 года байцы 208-га партызанскага палка імя Сталіна штурмам завалодалі чыгуначнай станцыяй і ўтрымлівалі яе да прыходу Савецкай Арміі.

У цэнтры Парахонска, які адным з першых у Пінскім раёне атрымаў статус аграгарадка, устаноўлены памятны знак загінуўшым землякам у гады Вялікай Айчыннай вайны. У сярэдняй школе створаны мемарыяльны пакой загінуўшага ў Афганістане воіна-інтэрнацыяналіста Мікалая Чэчуна.

У другой палове мінулага стагоддзя на абноўленых землях створаны саўгас, рэфармаваны ў ААТ «Парахонскае».

■ *Стараста аграгарадка Парахонск Таццяна МУРАШКЕВІЧ.*

лёт з выраю цыбатыя буслы. Асфальтаваная дарога пераходзіць у забудаваную катэджамі і гаспадарчымі пабудовамі цэнтральную вуліцу аграгарадка. Далей яна вядзе да глыбінных пінскіх вёсак Селішча, Маладзельчыцы, Беразцы, Восніца, Вылазы, Астравічы. Некаторыя з іх аддалены ад Парахонска на два дзясяткі кіламетраў.

У вандроўку па палескім аграгарадку адправіліся на легкавіку са старшынёю сельвыканкама Васілём Кацубам і намеснікам дырэктара ААТ «Парахонскае» Мікалаем Жылінскім. Выкладзеная пліткай тратуары, уздоўж якіх ужо зелянеюць газоны, прыбраныя кветнікі. У скверы перад адміністрацыйным будынкам гаспадаркі і Домам культуры ўсталявана скульптурная

■ *Дырэктар сельскага Цэнтра культуры і вольнага часу Аляксандр Мікалаевіч, яго жонка, мастацкі кіраўнік Вольга Мікалаеўна ГАЛАВАЧ, і дачка Арына.*

Разлічаная на 20 ложкаў сельская медустанова месціцца ў аднапавярховым будынку на чыгуначнай станцыі. Трэці год загадвае ёю доктар Таццяна Лаўрэнка. Пасля заканчэння сталічнага медінстытута яна вярнулася на родную Піншчыну, выйшла замуж. Акрамя Таццяны Уладзіміраўны, у штаце ўрачы агульнай практыкі Васіль Петрашэвіч, Алена Чыр, памочнікі ўрача Валянціна Савіла, Юлія Гарошка і дзясяткі медсясцёр і санітарак.

За бальнічным парогам адчулася цесната. У вузкім калідоры ля сцяны прытуліліся два ложка з хворымі. Таццяна Уладзіміраўна заклапочана, што даводзіцца ставіць іх у калідоры. Большасць пацыентаў стала ўзроста. Абвастрэнне сустаўнага рэўматызму прымусіла цялятніцу Таццяну Рамановіч звярнуцца да ўрачоў. Пасля працэдур стала лепш сябе адчуваць і настроена выйсці на працу, дзе пакуль яе падмяняюць калегі.

■ *Майстар вытворчага навучання Парахонскай сярэдняй школы Генадзь ВАЛЧКОВІЧ і старшакласнікі Максім ГРЫШКО, Эдуард ЛЕСЮК, Максім ДЗМІТРАКОВІЧ.*

■ *Дырэктар дзіцяча-юнацкай спартыўнай школы Сяргей КІБАК і юныя спартсмены Дзмітрый НАВУМОВІЧ, Раман ПАСАВЕЦ, Васіль РЭДКОЎСКІ.*

Цялятніцай да выхаду на пенсію працавала суседка па палаце Надзея Фінагеева. Узгадала жанчына, як 35 гадоў таму прыехалі з мужам з Веткаўскага раёна працаваць у новы саўгас «Парахонскі». Запомніўся дырэктар Дзмітрый Руцкі. Маладая сям'я атрымала кватэру, на працы ўсё ладзілася. Лёс жорстка парушыў сямейнае шчасце. Надзея Рыгораўна пахавала мужа, дачку і сына. З родных толькі ўнук Сяргей застаўся. Удзячна яна медперсаналу за чусласць і дапамогу.

Старшыня сельвыканкама Васіль Кацуба адзначыў, што многія вясцоўцы самастойна будуюцца. Шматдзетныя сем'і, а іх на тэрыторыі сельсавета больш за семдзсят, дзяржава фінансава падтрымлівае. Летась Парахонск прырос 9 новымі катэджамі, якія ўпрыгожылі Калінавую, Каштанавую, Бярозавую і Сасновую вуліцы. У прасторны новы дом збіраецца сёлета засяліцца шматдзетная сям'я Надзеі і Аляксандра Навумовічаў. У Парахонск яны пераехалі з Мінска. Гаспадар працуе аўтаэлектрыкам, а яго жонка — медсястрою ў дзіцячым садку. Пяцёра дзяцей у іх. Сям'я жыве ў службовай кватэры. Выраслі ўзвесці свой дом. Дзякуючы дзяржаўнай пазыцы хутка справіліся з будаўніцтвам.

На пачатку года ў райвыканкаме ўзгоднена выдзяленне зямельнага масіву для 16 індыўідуальных сядзіб. Апусцелыя дамы ў вёсках выкупаюць пад лецішчы жыхары райцэнтра. Асаблівым попытам карыстаюцца сядзібы на ўзбярэжжы Прыпяці.

ПОБАЧ з Парахонскам размешчаны ягадныя плантацыі ААТ «Палескія журавіны». Вытворчыя калектывы папаўняюць выхаванцы сярэдняй школы, якой больш за дзесяць гадоў кіравала Таццяна Мурашкевіч. У 1985-м

Сусветным фестывалі моладзі і студэнтаў у Маскве. Чацвёрты год Таццяна Іванаўна — стараста аграгарадка. Да яе трапных парад прыслухоўваюцца ў сельвыканкаме. Радуе педагога, што ў сярэдняй школе адноўлена падрыхтоўка механізатараў. Летась 18 юнакоў і дзяўчат разам з атэстатам сталасці атрымалі пасведчанні трактарыстаў-машыністаў, а атрад механізатараў папоўніў Сямён Васюковіч. Восенню яго прызвалі ў армію. Пасля службы настроены вярнуцца ў гаспадарку. Механізатарамі працуюць выпускнікі школы Сяргей Шпакоўскі, Аляксандр Труш, Віктар Моўчан, даяркай — Святлана Пілевіч.

Сёлета амаль сорак старшакласнікаў у Парахонскай сярэдняй школе засвойваюць прафесію механізатара. На практычныя заняткі, якія праводзіць майстар Генадзь Валчковіч, прыязджаюць і навучэнцы суседняй Купяціцкай сярэдняй школы. Ге-

■ Механізатары Віктар КІРЫКОВІЧ і Віктар БАНЦЭВІЧ.

■ Начальнік малочна-таварнага комплексу

■ Трактарыст Сяргей КОЗЕЛ.

У Алішэра дзве дачкі і сын, падрастаюць трое ўнукаў. Сын — механізатар. Дзеці і ўнукі — грамадзяне Беларусі. Алішэру для афармлення дакументаў на беларускае грамадзянства трэба ехаць у суседнія краіны. Бо ў нас няма афганскага пасольства і консульства. Але не можа адарвацца ад вытворчых спраў на малочна-тварным комплексе, дзе, акрамя дойнага статка, вырошчваюць маладняк для абнаўлення пагалоўя.

Утрымліваюцца цяляткі ў прасторным светлым памяшканні. У адным з іх увіхалася каля сваіх падапечных Людміла Белавус. Даглядае яна 90 галоў. У гаспадарцы працавалі яе бацькі. Пасля васьмігодкі дзяўчынка падалася ў горад. Выйшла замуж у прычарнаморскі горад Мікалаеў. Не вытрымала і вярнулася на Палессе. Стала даглядаць цялят. Ад гаспадаркі атрымала кватэру. Штомесячны заробак Людмілы Фёдаруны, як і іншых жывёлаводаў, перавышае тысячу рублёў. Яшчэ больш зарабляе на веснавых палявых работах яе сын Віктар, які працуе механізатарам. У гаспадарцы сеюць раннія яравыя культуры.

НА полі сустрэліся з маладым механізатарам Сяргеем Козелам, які на МТЗ-3522 уносіў арганіку пад збожжавыя. Па адукацыі ён настаўнік фізкультуры, але захапіла праца на зямлі.

Побач на «Амкадоры» з буртоў загрузаў кампост у цялежкі Віктар Кірыковіч. Трыццаць гадоў за рулём трактара. За гэты час значна палепшыліся ўмовы працы механізатараў. Больш цікавым стала і жыццё вясцоўцаў. Гаспадарка выдзяляе сродкі на развіццё спорту і культуры. У дзіцяча-юнацкай спартыўнай школе, якой кіруе Сяргей Кібак, амаль сотня юных футбалістаў, валеібалістаў,

■ Цялятніца ААТ «Парахонскае» Людміла БЕЛАВУС.

надзь Рыгоравіч пасведчанне трактарыста-машыніста атрымаў у школьныя гады. Працаваў камбайнерам на жніве. Закончыў гістфак Брэсцкага педінстытута і вярнуўся настаўнічаць.

Механізатарамі засталіся ў гаспадарцы два старэйшыя сыны трактарыста Віктара Банцэвіча. З ім сустрэліся на веснавым полі. Сям'я чакае вяртання з арміі малодшага Аляксея, які таксама настроены працаваць трактарыстам. Гаспадыня Валянціна Аляксеўна — адзін з лепшых жывёлаводаў маладзельчыцкага малочна-тварнага комплексу.

ЗАВІТАЛІ на малочна-тварна-ны комплекс, што ўзведзены дзесяць гадоў таму на ўскрайку аграгарадка. Узначальвае яго ўнук афганскіх дэхкан Алішэр Мінько. Пасля заканчэння дзяржаўнага ліцэя ў Кабуле ён вырашыў прадоўжыць справу

продкаў — працаваць на зямлі. Паступіў на аграімянічнае аддзяленне афганскага сельгаскаледжа. З другога курса адправіўся ў Савецкі Саюз вывучаць рускую мову. Дыплом спецыяліста па электрыфікацыі сельскай гаспадаркі атрымаў у Пінскім індустрыяльна-педагагічным тэхнікуме. У студэнцтве ажаніўся з палескай дзяўчынай і застаўся ў Беларусі. Закончыў спецыяльныя курсы пры Віцебскай дзяржветакадэміі і ўзначаліў малочна-тварна-ны комплекс. 35 жывёлаводаў абслугоўваюць тысяч галоў буйной рагатай жывёлы. Усюды ідэальны парадак і высокія вытворчыя паказчыкі. Сярэдні надой ад каровы летась дасягнуў амаль 8000 кілаграмаў малака. Зараз кожная дойна карова дае па 24 кілаграмы малака ў суткі. Гэта адзін з лепшых паказчыкаў на Брэстчыне.

лёгкаатлетаў. Вядомы дзяржаўны дзеяч Генадзь Нявыглас падарыў землякам сінтэтычнае пакрыццё пляцоўкі для гульні ў міні-футбол. Лепшы футбаліст спартыўнай школы Ігар Малашчыцкі залічаны ў нацыянальную каманду рэспублікі.

Славіцца аграгарадок сваімі артыстамі. Сельскі Цэнтр культуры і вольнага часу ўзначальвае выпускнік Беларускага дзяржпедуніверсітэта імя Максіма Танка Аляксандр Галавач. Званнем народнага ўганараваны ансамбль народнай песні «Маладзіцы», якім кіруе Юрый Петруковіч. Мастацкі кіраўнік Вольга Галавач стварыла вакальную групу «Вясёлка». Самадзейных артыстаў добра ведаюць на Піншчыне.

Плэнна працуецца і шчасліва жывецца ў палескім аграгарадку Парахонск.

Пінскі раён
Фота аўтара